

«Українська літературна мова: історія та генеза»

Анотація

Спеціальність 035.01 Філологія «Українська мова та література»

Семестр 2

Кредити 6

Викладачі: проф., д.-р філол. наук Совтис Н.М., доц., канд. філол. наук Кірілкова Н.В.

«Українська літературна мова: історія та генеза» є одним із ключових курсів фахових дисциплін, що має важливе як пізнавальне, так і світоглядне значення у професійній підготовці філолога, він узагальнює весь курс лінгвістичних дисциплін, засвоєних студентом-філологом.

Курс призначений для магістрів, які попередньо вивчали історичну граматику української мови, старослов'янську мову та інші забезпечуючі предмети. У ньому простежено процес формування системи літературної мови, її розвиток у зв'язку з розвитком української культури, процес вироблення стилістичних і фонетико-граматичних норм та закріплення їх у правописі, а також вироблення стилів літературної мови протягом усього історичного існування у взаємозв'язках з живою українською народною мовою, її місцевими та соціальними діалектами, з іншими слов'янськими літературними мовами. Курс «Українська літературна мова: історія та генеза» водночас визначає і завершує фахову підготовку філологів, формуючи цілісні знання з історії мови, літературної мови, мовної системи, зумовленості процесів у межах кожного з мовних рівнів, тенденцій та перспектив розвитку мови.

Матеріал курсу охоплює період від найдавнішої фіксації писемно-літературної мови до наших днів.

Програмні компетентності

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у студентів формуються такі **програмні результати навчання**:

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

3. Очікувані результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- основні етапи історичного розвитку української літературної мови; мовні та позамовні фактори, що вплинули на формування української літературної мови;

- шляхи і тенденції розвитку нової української літературної мови;

- реальні та приховані фактори впливу на її функціонування сучасної української літературної мови.

- роль окремих представників літературного процесу, культури, науки у формуванні

норм сучасної української літературної мови.

Вміти:

-виділяти і обґрунтовувати періоди розвитку української літературної мови, орієнтуючись на мовні особливості пам'яток та історичні дані про український етнос;

-простежувати історичний взаємозв'язок діалектної та літературної форм української мови; визначати критерії літературності мови;

-аналізувати пам'ятки церковно-релігійного та світського змісту ХІ-ХІУст., з'ясовувати стилістичну і жанрову специфіку цих творів;

-виявляти риси простої, книжної і старослов'янської мов у пам'ятках різних стилів і жанрів;

-встановлювати за мовностилістичними особливостями історичну специфіку жанру чи стилю, оцінюючи внесок окремих персоналій в історію української літературної мови;

-зіставляючи мовні факти, давати оцінку тим негативним мовним рисам, які не давали можливостей розвитку формам літературності народнорозмовній українській мови;

-диференціювати літературне/нелітературне у проекції на різнорівневі мовні одиниці у творчості окремого митця слова, встановлюючи тим самим його вагу і роль у формуванні норм сучасної української літературної мови.

Очні консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щовівторка з 10.00 до 13.00.

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щовівторка, з 18.00 до 20.00.

E-mail викладача: natalia.sovtis@rshu.edu.ua, natalia.kirilkova@rshu.edu.ua